

AMNESTY INTERNATIONAL SUOMEN OSASTO RY TOIMINTAKERTOMUS 2009

1. JOHDANTO

Kulunut vuosi oli Amnestyn Suomen osastolle haasteellinen. Vaikka tulomme ovat suuremmat kuin koskaan, niin ne ovat samalla reilut 320 000 euroa budjetoitua alhaisemmat. Tämän johdosta jouduimme pitkin vuotta leikkaamaan rajusti menoja ja syksyllä myös käymään henkilökunnan kanssa yt-neuvotteluita. Toimiston henkilökunnan lukuisat vanhempainvapaat, muut henkilövaihdokset, monet pitkät sairauslomat ja näistä kaikista johtuvat sijaisuusjärjestelyt vaikeuttivat toimiston työn organisointia.

Kuten alla olevasta kertomuksesta kuitenkin voi lukea, olemme silti suoriutuneet tehtävistämme olosuhteet huomioiden hyvin. Olemme jatkaneet Joku raja! -kampanjaa naisiin kohdistuvaa väkivaltaa vastaan ja alamme jopa pikku hiljaa näkemään tuloksia siinä. Olemme käynnistäneet uudestaan yksilötyöohjelman, lähteneet mukaan Amnestyn kaikkien aikojen mittavimpaan haasteeseen eli Kuu-luu kaikille -kampanjaan köyhyydestä ja ihmisoikeuksista ja laajasti huomioineet ja saaneet julki-suutta niin Gazan alueen kuin Venäjän ihmisoikeusloukkauksista.

Vuoden päätapahtuma oli eittämättä kansainvälisen pääsihteerin Irene Khanin vierailu Suomessa joulukuussa. Amnestyn vuoden lopussa jättänyt Khan esitteli suomeksi ilmestyneen kirjansa köyhyydestä ja ihmisoikeuksista ja hurmasi yleisönsä eri tilaisuuksissa.

Vaikka tämä kertomus on mittava, se ei kuitenkaan kata kaikkea työtä, jota järjestömme jäsenet ympäri Suomen tekevät. Tässä kerrotaan sittenkin vain pääkohdat työstämme.

2. TEMAATTISET PAINOPISTEEMME

2.1. JOKU RAJA! -KAMPANJA, NAISIIN KOHDISTUVAA VÄKIVALTA VASTAAN

Naisiin kohdistuvan väkivallan vastainen toimintaohjelma

Amnestyn edustajat tapasivat vuoden alussa sekä tasa-arvoministeri Stefan Wallinin että pääministeri Matti Vanhasen. Tapaamisissa heille luovutettiin julkilausuma ja ehdotuksemme naisiin kohdistuvan väkivallan vastaiseen ohjelmaan.

Myöhemmin keväällä Wallin asetti hallituksen tasa-arvoselontekoa valmistelevalle asiantuntijatyöryhmän, jonka puheenjohtajaksi valittiin Helena Ranta. Rannan kanssa keskusteltiin asiantuntijatyöryhmän kokoonpanosta, toiminnasta ja tavoitteista ja hänelle toimitettiin sama materiaali kuin aiemmin ministereille ja muille viranomaisille.

Lisäksi työryhmälle toimitettiin pyynnöstä lausunto, jossa nostettiin esiin naisiin kohdistuva seksuaalinen väkivalta sekä sitä koskevat rikoslain puutteet sekä myös oleskelulupien myöntämiskäytäntöjen negatiiviset vaikutukset väkivaltaa kohdanneiden avioliittomuuttajien oikeuksien toteutumisessa.

Joulukuussa esitelty hallituksen luonnos toimintaohjelmaksi on pitkälle Amnestyn ja yhteistyökumppanien tekemän ehdotuksen mukainen, vaikka suppeampi. Toimintaohjelman voimassaolokau-

deksi on esitetty 2010–2015. Ohjelman sisältö julkistetaan keväällä 2010. Vuoden lopussa ohjelman rahoitus ja resursointi olivat vielä avoimia kysymyksiä. Amnesty kutsuttiin mukaan toimintaohjelman seksuaalisen väkivallan osuutta valmistelemaan työryhmään.

Lähisuhderauhapykälän saaminen rikoslakiin

Keväällä Amnesty oli kuultavana oikeusministeriön lievän väkivallan syyteoikeuden muutosta pohtivassa työryhmässä. Keskeinen viesti työryhmälle oli, että lievän pahoinpitelyn saattaminen virallisen syytteen alaiseksi rikokseksi on tärkeä askel lähisuhdeväkivallan kierteen katkaisemiseksi. Kesäkuussa työryhmän loppuraportissa ehdotetaan juuri tätä, eli vuodesta 2004 esittämämme vaatimus on toteutumassa. Lisäksi raportissa ehdotetaan laajennettavaksi poliisin velvoitetta tutkia tapahtumia esimerkiksi kotihälytyksen yhteydessä. Toteutuessaan lakimuutokset parantavat lähisuhteissaan väkivaltaa kohdanneiden oikeusturvaa sekä mahdollistavat virkavallan puuttumisen tyypillisesti naisiin kohdistuvaan väkivaltaan entistä aikaisemmassa vaiheessa. Kyseessä on merkittävä ihmisoikeusvoitto naisiin kohdistuvan väkivallan vastaisessa työssä!

Suomen kansallinen 1325 -ohjelma

Amnestyn naisten ihmisoikeuskysymysten asiantuntija on toiminut kansalaisjärjestöistä koostuvan 1325-verkoston varapuheenjohtajana ja siksi osallistunut ulkoministeriön vetämään 1325-seurantaryhmän työhön. 1325-ohjelma on saanut nimensä YK:n päätöslauselman mukaan ja siinä neuvotaan, kuinka naiset otetaan huomioon ja mukaan työhön, jota tehdään kriisien ratkaisemiseksi.

Seurannassa on ilmennyt, ettei yhdessäkään ministeriössä ole varattu erillistä budjettia ohjelmaa varten ja että ohjelman toimeenpano Suomen rauhanturva- ja kriisinhallintaoperaatioissa on jäänyt käytännön tasolla lähinnä kosmeettiseksi niin puolustusministeriössä, pääesikunnassa kuin laajemminkin ministeriöissä.

Kuntakampanja

Espoossa ja Jyväskylässä järjestettiin lobbaustapaamiset Amnestyn tavoitteisiin sitoutuneiden valtuutettujen kanssa. Naisten oikeuksien asiantuntija kutsuttiin myös Tampereelle paikallisen lähisuhde- ja perheväkivallan vastaisen toimintaohjelman julkistamistilaisuuteen puhujaksi.

Case Closed -raportti kansainväliseen jakeluun

Amnestyn kansainvälinen sihteeristö päätti syksyllä, että 2008 ilmestynyt seksuaalirikoksista Pohjoismaissa kertova Case Closed -raportista tehdään päivitetty versio, jonka Amnesty International julkistaa YK:n vuosittaisessa naisten oikeuksien komitean kokoontumisessa maaliskuussa 2010. Raportti koostettiin valmiiksi vuoden lopussa.

Seksuaalisen väkivallan vastainen kampanja: ”Asenne esiin”

Amnesty on yhteistyössä Lapin yliopiston menetelmätieteiden laitoksen ja oikeustieteellisen tiedekunnan kanssa keväällä 2010 toteuttamassa asennekyselyä, jossa tutkitaan seksuaaliseen väkivaltaa, erityisesti raiskauksiin kohdistuvia asenteita. Kampanjaa on valmisteltu koko syksy. Vuoden aikana naisten ihmisoikeuksien asiantuntija on osallistunut useisiin tilaisuuksiin seksuaalisen väkivallan vastaisesta työstä niin esitelmöijänä kuin kouluttajana.

Naistenpäivä (8.3.) ja naisiin kohdistuvan väkivallan vastainen päivä (25.11.)

Helsingissä jazzlaulajat juhlivat ihmisoikeusaktivisteja ravintola Dubrovniknikissa järjestetyssä loppuunmyydyssä tilaisuudessa. Joensuussa järjestettiin avoin keskustelutilaisuus naisten roolista omien oikeuksiensa puolustajina. Oulussa esitettiin elokuva Persepolis, joka kertoo Iranin vallankumouksesta 10-vuotiaan tytön näkökulmasta. Elokuvan jälkeen Iranin naisasialiikkeestä alusti Jussi Kejo. Tampereella kerättiin nimiä vetoamukseen, jossa vaadittiin Meksikon viranomaisia panemaan täytäntöön naisiin kohdistuvan väkivallan vastaisen laki.

Amnestyn Suomen osaston päätapahtuma naisiin kohdistuvan väkivallan vastaisena päivänä oli Jyväskylässä. Keskustan ostoskeskuksessa järjestettiin julkinen keskustelu, johon oli kutsuttu paikallisten järjestöjen, poliisin ja kaupunginhallituksen edustajat.

Joku raja! -kampanjan arviointi

Joku raja! -kampanjasta tehtiin keväällä ulkopuolinen arviointi. Arvioinnin kohderyhmänä olivat keskeiset yhteistyötahot sekä vaikuttamistyön kohderyhmät. Arvion lopputulos oli erittäin myönteinen, siitä nousi selkeästi esiin yhteistyökumppanien arvostus mutta myös suuret odotukset Amnestyn vaikuttamistyöstä.

Joku raja! -työvaliokunta ja -verkosto

Joku raja! -työvaliokunta on kokoontunut vuoden aikana viisi kertaa ja tapasi kesällä sisäministeri Anne Holmlundin. Kevään aikana Joku raja! -verkosto ja naisten oikeuksien asiantuntija toteuttivat Naiset, köyhyys ja väkivalta -opintopiirin. Opintopiiri kokoontui yhteensä kuusi kertaa. Verkosto on jatkanut kuukausittaisia tapaamisia myös syksyllä ja sen koollekutsujana on toiminut Tiina Oikarinen. Yhteensä tapaamisia on ollut yhdeksän. Verkoston toiminnasta voidaan mainita Helsingin Kampin ostoskeskuksessa toteutettu ihmisoikeuskasvatustempaus ja osallistuminen ihmiskaupan vastaisen verkoston työhön.

2.2. KUULUU KAIKILLE -KAMPANJA, KÖYHYDEN POISTAMISEKSI

Kampanjan liikkeellelähtö oli suunniteltua hitaampaa. Osittain tämä johtui kansainvälisen liikkeen aikataulumuutoksista ja tästä johtuvasta kampanjavoitteiden ja niihin liittyvän pohjamateriaalin puutteesta. Alkuvuodesta käytiin lähinnä eri järjestöjen kanssa keskusteluja kampanjavoitteista ja toteutettiin aktivistijäsenille sarja koulutustilaisuuksia kampanjan teemoista.

Kampanja lanseerattiin virallisesti toukokuussa vuosiraportin julkistuksen yhteydessä. Tuolloin myös päivitettiin kampanjaan kuuluvat nettisivut, ja ne linkitettiin samana päivänä avautuneille kansainvälisille sivuille.

"Ihmisoikeudet asuvat täällä" -kesäkampanjassa vaadittiin erityisesti pakkohäätöjen lopettamista, palvelujen saatavuutta ja osallistumisoikeuden varmistamista asuinoloja koskevissa asioissa Brasilian slummialueiden "faveloiden" asukkaille. Syksyllä teema laajennettiin koskemaan pakkohäätöjä myös Kenian pääkaupungin Nairobien slummeissa. Köyhyyden vastaisena päivänä 17.10. Kuuluu kaikille -kampanja näkyi Helsingissä Lasipalatsin edessä toteutettuna slummi-actionina sekä illalla Korjaamon klubilla. Action liittyi pakkohäätöjen vastustamiseen Keniassa.

Kampanjan päätapahtuma oli Amnestyn kansainvälisen pääsihteerin Irene Khanin *Kohtalona köyhyys? miten oikeuksien puute syventää köyhyyttä* -kirjan julkaisu joulukuussa. Khanin vierailu sai laajaa näkyvyyttä tiedotusvälineissä, ja hän puhui sekä parille sadalle lukiolaiselle että täydelle luentosalille yliopistossa. Khanin vierailun kunniaksi järjestettiin myös Kuuluu kaikille -teemalla toteutettu jäsenilta Korjaamon klubilla Helsingissä.

Syysseminaarissa Kuuluu kaikille -kampanjan osalta valmistauduttiin vuoden 2010 kampanjateemaan eli romanien asumisoikeuksien toteutumiseen Euroopassa. Puhujavieraana oli Valeriu Nicolae, romanialaisen Policy Center for Roma and Minorities -järjestön perustaja.

Kampanjatapahtumista lisää aktivismi osiossa.

2.3. PAKOLAIS- JA TURVAPAIKKATYÖ

Suomalaiseen turvapaikkapolitiikkaan on vuoden aikana vaikutettu ottamalla suoraan yhteyttä viranomaisiin, osallistumalla erilaisiin viranomaisten valmisteluun, antamalla lausuntoja sekä eduskunnalle että ministeriölle, esitelmöimällä koulutustilaisuuksissa, eri järjestöjen kanssa toteutetuilla yhteishankkeilla ja julkisuuden kautta. Esillä olleet kysymykset ovat liittyneet pääasiallisesti turvapaikanhakijoiden säilöönnottoon ja ns. Dublin-palautuksiin.

Pakolais- ja turvapaikkakysymykset olivat näkyvästi esillä huhtikuun alussa EU-toimiston johtajan Nicolas Begerin vierailun yhteydessä. Beger sekä Suomen Amnestyn edustajat tapasivat maahanmuutto- ja Eurooppa-ministeri Astrid Thorsin sekä tämän erityisavustajan Thomas Bergmanin ja keskustelivat ajankohtaisista kysymyksistä kuten Dublin-palautuksista ja perustettavasta Euroopan turvapaikkavirastosta.

Elokuun lopussa tapasimme yhdessä pakolaisjärjestöjen kanssa uudestaan maahanmuuttoministeri Thorsin, jonka kanssa keskustelimme tiukennetusta turvapaikkapolitiikasta, sen perusteista ja ongelmista. Kritisoimme erityisesti tavoitetta tehostaa palautuksia Afganistaniin ja Irakiin. Järjestöt korostivat Suomea koskevia kansainvälisiä suojeluvaihtoehtoja ja Suomen suhteellisesti ottaen vähäistä osuutta turvapaikkahakemuksista EU:n alueella; ministeri puolestaan korosti poliittista ilmapiiriä, joka vaatii kontrollipainotteisia toimenpiteitä ja rahallisia säästöjä.

Joulukuussa vaadimme kirjeitse sisäministeri Anne Holmlundia varmistamaan, että Suomen rajavartioiden toiminta Istanbulissa ei vaaranna kansainvälisen suojelun tarpeessa olevien pääsyä hakemaan turvapaikkaa. Suomen rajavartiolaitoksen edustajat ovat olleet Istanbulin lentokentällä kouluttamassa lentoyhtiöiden virkailijoita ja kiinnittämässä heidän huomiotaan erityisesti Suomeen suuntautuville lennoille pyrkivien henkilöiden matkustusasiakirjoihin ja matkasuunnitelmiin. Istanbulin kautta Suomeen on tullut tšetšeenipakolaisia, jotka ovat hakeneet turvapaikkaa täältä.

Ihmisiä muuttoliikkeessä -sivusto (www.muuttoliikkeessa.fi) eli Pakolaisneuvonnan koordinoima yhteistyöhanke, jossa Amnesty on ollut keskeisesti mukana, julkistettiin marraskuussa. Julkistamisen yhteydessä Helsingin yliopistolla järjestettiin keskustelutilaisuus otsikolla "Paisutellaanko laitonta maahanmuuttoa", jonka vetäjänä toimi Amnestyn pakolaistyönasiantuntija. Sivusto esitettiin jo aiemmin toimittajille Journalistiliiton seminaarissa syyskuussa. Hankkeen tarkoituksena on verkkosivuston ja seminaarien avulla myötävaikuttaa siihen, että toimittajien ja viranomaistiedottajien tietotaso ja tietoisuus pakolaisuuteen liittyvästä problematiikasta laajenisi ja syvenisi.

Vuoden aikana olemme ottaneet kantaa muutamien yksittäisten turvapaikanhakijoiden tilanteeseen Suomessa.

Pakolaistyön koordinaatio kuihtui vuoden aikana pois. Loppuvuodesta siinä oli mukana enää yksi henkilö, joka kuitenkin toimi tiiviisti pakolaistyön asiantuntijan apuna.

2.4. TERRORISMIN VASTAISET TOIMET JA IHMISOIKEUDET

Guantánamon leirin sulkeminen ja sieltä vapautuvien uudelleensijoittaminen

Alkuvuodesta osallistuimme julkisin tempauksin kansainvälisen liikkeen käynnistämään Obaman 100 päivää -kampanjaan, jossa kannustettiin Yhdysvaltain uutta presidenttiä sulkemaan Guantánamon vankileiri ja lopettamaan muut terrorisminvastaisten toimien osana tehdyt ihmisoikeusloukkaukset. Jäseniä kehoitettiin lähettämään tukiviestejä Guantánamon vangeille.

EU:n ja USA:n huippukokouksen alla huhtikuussa olimme yhteydessä presidenttiin, pääministeriin ja ulkoministeriin kehoittaen EU:ta vaatimaan Yhdysvalloilta Guantánamon sulkemisen ja ihmisoikeuksien kunnioittamisen terrorisminvastaisissa toimissa.

Obaman ilmoitettua, että tavoitteena on sulkea leiri, osallistuimme Euroopan maihin kohdistuvaan kampanjaan, jossa tiettyjä valtioita kehoitetaan vastaanottamaan Guantánamosta vapautuvia vankeja. Kirjoitimme aiheesta ulkoministeri Alexander Stubbille jo helmikuussa, kävimme asiasta useita yksityiskohtaisia neuvotteluja sekä ulkoministeriön, sisäministeriön että Yhdysvaltain lähetystön kanssa.

Olimme myös pitkin vuotta tiiviissä yhteydessä pidätettyjen asianajajiin. Huhtikuussa eräs heistä, ihmisoikeusjärjestö Reprieven tutkija Chris Chang puhui aiheesta Amnestyn järjestämässä tilaisuudessa Helsingin yliopistossa. Changin kanssa tapasimme useiden ministeriöiden edustajia sekä kansanedustajien avustajia. Tapaamisissa annettiin ehdotus Suomeen sijoitettavista vangeista, joiden joukossa on miehiä Venäjältä, Syyriasta, Egyptistä, Libyasta ja Uzbekistanista.

Guantánamosta vapautuvien uudelleensijoittaminen Suomessa oli esillä myös toiminnanjohtajan tapaamisessa ulkoministerin kanssa lokakuussa. Loppuvuodesta Stubb ilmoitti, että vaikei sulje pois mahdollisuutta kokonaan, niin toistaiseksi uudelleensijoittaminen Suomeen ei ole ajankohtaista. Hänen mukaansa Suomelle tähän saakka ehdotetut sijoitettavat eivät ole läpäisseet suojelupoliisin turvaselvitystä.

Terrorismin vastaiset toimet ja ihmisoikeudet Euroopassa

Amnestyn edustajat tapasivat kesäkuussa Puolan Suomen suurlähettilään. Tapaaminen liittyi kampanjaan, jossa Euroopan valtioita vaaditaan selvittämään kaikki Euroopan kautta kulkeneet vankilennot ja epäilyt eurooppalaisissa valtioissa ylläpidetyistä salaisista pidätyskeskuksista. Puolan syyttäjänvirasto on aloittanut tutkinnan asiasta. Amnesty vaatii muun muassa, että tutkimuksen menetelmät ja laajuus julkaistaan ja että Puolan pääministeri takaa, ettei sieppauksiin tai kidutuksiin mahdollisesti osallistuneille virkamiehille anneta syytesuojaa. Lähettilään tapaamisen lisäksi osallistuimme kampanjaan verkkovetoomuksella.

2.5. OIKEUTTA-KAMPANJA, RANKAISEMATTOMUUTTA VASTAAN

Kansanmurhaoikeudenkäynti Porvoossa

Seurasimme ainoana suomalaisena järjestönä kansanmurhasta syytetyn ruandalaismiehen oikeudenkäyntiä paikan päällä Porvoossa. Oikeudenkäynnin ensimmäisenä päivänä Amnesty antoi tiedotteen, jossa pyydettiin Suomen oikeuslaitosta kiinnittämään erityistä huomiota todistajien suojeluun. Tiedote herätti mielenkiintoa mediassa ja oikeudellista asiantuntijaa haastateltiin suorana MTV3:n seitsemän uutisissa ja Al-Jazeeran tv-lähetyksessä.

Olemme kiinnittäneet huomiota osapuolten ja tuomioistuimen asiantuntemukseen kansainvälisestä rikosoikeudesta, oikeudenkäynnin tulkkaukseen, videoyhteyteen, asianomistajien oikeuteen osallistua prosessiin, kidutettuja todistajia koskeviin väitteisiin ja tuomarin jääviyttä koskevaan väitteeseen. Amnesty on ollut yhteydessä sekä epäillyn puolustusasianajajaan että valtakunnansyyttäjään.

No Safe Haven – universaalitoimivaltaselvitys tilanteesta Suomessa

Juristiryhmä on oikeudellisen asiantuntijan johdolla aloittanut selvityksen universaalitoimivallan toteutumisesta Suomessa. Hanke on osa laajempaa Amnesty:n projektia. Vuoden lopussa työ on edelleen kesken.

Kidutusrikos

Amnesty:n pitkään vaatima esitys rikoslain muuttamisesta siten, että kidutus löytyy omana rikosnimikkeenä, eteni syksyllä eduskunnan käsittelyyn. Oikeudellinen asiantuntija on kiinnittänyt eduskunnan huomiota siihen, ettei hallituksen esityksessä oteta lainkaan kantaa kidutusrikoksen vanhentumisaikaan. Suomessa rikosten vanhentumisaajat määräytyvät rikoksen maksimirangaistuksen mukaan. Tämän johdosta kidutusrikos vanhentuisi Suomessa kymmenessä vuodessa. Vanhentumisaajat kansainvälisten rikosten osalta ovat kansainvälisen oikeuden vastaisia. Vuoden lopussa lakiesitys oli vielä eduskunnan käsittelyssä.

2.6. MUUT TEEMAT

Kuolemanrangaistuksen vastainen työ

Maaliskuussa julkaisimme Amnesty:n vuosittaiset tilastot kuolemanrangaistuksesta maailmassa. Fokuksessa oli tänä vuonna Valko-Venäjä, joka on viimeinen Euroopan maa, jossa edelleen käytetään kuolemanrangaistusta.

Kansainvälinen asekauppasopimus

Toiminnanjohtaja kirjoitti pariin otteeseen kansainvälisestä asekauppasopimuksesta ulkoministeriön asevalvontayksikölle, poliittisen osaston johtajalle ja YK-edustustolle. Aihe oli esillä myös tapaamisessa ulkoministeri Alexander Stubbin kanssa. Sopimusta koskevat neuvottelut olivat syksyn YK:n yleiskokouksen alla päättymässä vesitettyyn neuvotteluesitykseen. Amnesty:n kansainvälisen lobbauksen ansioista esitys muuttui ja kokous päätti suurella enemmistöllä aloittaa viralliset sopimusneuvottelut keväällä 2010.

Teemakoordinaatiot

Vuoden aikana osastossa on toiminut sekä ammattiyhdistysryhmä että sukupuolisten vähemmistöjen puolesta toimiva HLBTI-ryhmä eli sateenkaariryhmä. Molemmat ovat toimineet suhteellisen itsenäisesti ilman suurta tukea toimistosta.

2.7. MAAKOHTAINEN TYÖ JA TYÖ YKSILÖIDEN PUOLESTA

Israel ja Palestiinalaisalueet

Seurasimme vuoden 2008 lopun "Gazan sodan" selvitystyötä. Toimintamme painottui Suomen viranomaisiin vaikuttamiseen, jotta EU varmistaisi puolueettomien ihmisoikeustarkkailijoiden lähettämisen paikan päälle, sodan ihmisoikeusloukkausten puolueettoman selvittämisen sekä syyllisten saattamisen oikeuden eteen.

Vaadimme EU:n tukea YK:n ihmisoikeusneuvoston asettaman ns. Goldstonen tutkimusryhmän työlle. Kirjoitimme usean kerran Stubbille, ettei EU:n suhteiden tiivistämistä Israelin kanssa tule käynnistää ennen kuin konfliktissa tapahtuneiden sotarikosten selvittämisestä on sovittu ja ihmisoikeus-tilanne todennettavasti parantunut. Lisäksi vaadimme neuvottelujen alla olevaan EU:n ja Israelin suhteita koskevaan toimintasuunnitelmaan konkreettisia ihmisoikeuskriteerejä ja kansainvälisen oikeuden noudattamista. Nostimme esiin myös Suomen aseviennin Israeliin.

Amnestyn Gaza-raportti julkaistiin heinäkuussa. EU:n häilyvä tuki Goldstonen työryhmän raportille oli esillä toiminnanjohtajan tapaamisessa Stubbin kanssa lokakuussa.

Lokakuussa ilmestyi Amnestyn raportti veteen liittyvistä ihmisoikeusloukkauksista miehitetyillä alueilla. Raportti toimitettiin Suomen Israelin lähetystöön, Suomen palestiinalaisalueiden yhteystoimistoon ja ulkoministeriöön, ja siitä keskusteltiin ulkoministeriössä marraskuussa.

Venäjä

Useiden venäläisten ihmisoikeusaktivistien murhat ja niiden selvittämättä jääminen olivat toimintamme kärkenä. Järjestimme kolme kertaa hiljaiset mielenosoitukset Venäjän suurlähetystön ulkopuolella. Alkuvuonna syynä olivat Stanislav Markelovin, Anastasia Baburovan ja Anton Stradymovin murhat. Heinäkuussa muistamisen kohteena oli Tshetsheniassa murhattu Memorial-järjestön Natalia Estemirova.

Lokakuussa Anna Politkovskajan murhan vuosipäivän mielenilmauksessa muistettiin kaikkia tämän vuoden aikana murhattuja ihmisoikeuspuolustajia ja vaadittiin murhien selvittämistä ja syyllisten tuomista oikeuteen. Paikallisryhmät neljällä muulla paikkakunnalla järjestivät samana päivänä mielenilmauksia ja muita tapahtumia. Lähetimme kirjeen Venäjän suurlähetystöön ja pyysimme tapamista. Kirjeeseen ei ole tullut vastausta.

Asianajaja Karinna Moskalenko, jonka asiakkaita ovat mm. Mihail Hodorskovskin ja Anna Politkovskajan perhe vieraili Suomessa huhtikuun lopulla. Amnestyn edustajat tapasivat Moskalenkon kanssa ulkoministeriön virkailijoita, eduskunnan ihmisoikeusryhmän jäseniä sekä mediaa. Lisäksi Moskalenko luennoi yliopistolla laajalle yleisölle. Erityisesti venäläisten ihmisoikeuspuolustajien tilanne sekä Euroopan ihmisoikeustuomioistuimien olivat esillä vierailun yhteydessä.

Amnesty ja kolme muuta kansalaisjärjestöä julistivat vetoomuksen Venäjän presidentti Dmitri Medvedeville tämän vieraillessa Suomessa huhtikuun lopulla. Julistus luettiin ääneen tiedotusvälineille Medvedevin saapuessa presidentinlinnaan viralliselle vastaanotolle. Venäjän pääministerin Vladimir Putin vierailun alla kesäkuussa kirjoitimme pääministerille Matti Vanhaselle. Kirjeessä vaadimme Vanhasta ottamaan Venäjän ihmisoikeustilanteen ja kidutetun tshetsheenin Zubair Zubairaevin kohdan esiin vierailun yhteydessä. Putinin vierailun aikana järjestimme yhdessä suomalais-venäläisen kansalaisfoorumin kanssa mielenosoituksen.

Toukokuun lopussa Suomessa järjestettiin jo kolmas Suomalais-venäläinen kansalaisfoorumi. Tapahduma keräsi eduskunnan auditorioon lähes sata venäläistä ja suomalaista ihmisoikeusaktivistia ja asiantuntijaa. Monet Amnestyn toimijat ja jäsenet osallistuivat tapahtumaan. Amnestyn Suomen osasto tuki tapahtuman järjestelyjä taloudellisesti.

Elokuussa kadonneiden päivänä organisoimme Tampereen paikallisryhmän kanssa kampanjan venäläisen Ingušissa 2007 kadonneen Ibragim Gazdievin ja kaikkien muiden tahdonvastaisesti kadonneiden puolesta. Kirjoitimme asiasta Venäjän Suomen suurlähetystöön ja pyysimme vierailua saamatta kuitenkaan vastausta.

Syyskuussa tapasimme ulkoministeriön Venäjä-yksikön virkamiehiä ja nostimme esiin edellä mainitut teemat, erityisesti ihmisoikeuspuolustajien tilanteen.

Toiminnanjohtaja osallistui syyskuun lopussa EU-parlamentin ihmisoikeusvaliokunnan puheenjohtajan Heidi Hautalan järjestämään Venäjä-kuulemiseen Brysselissä ja puhui Venäjän ihmisoikeusaktiivisteista Ihmisoikeusliiton ihmisoikeusfoorumeissa eduskunnassa lokakuussa. Myös tapaamisessa Stubbin kanssa lokakuun alussa aihe oli esillä.

Maakohtaisen työn asiantuntija puhui ihmisoikeuspuolustajien tilanteesta Venäjällä ja EU:n ihmisoikeuspuolustajia koskevien suuntaviivojen toimeenpanon merkityksestä Euroopan parlamentin Saharov-palkintotilaisuudessa Helsingissä joulukuussa. Palkinnon sai venäläinen Memorial-järjestö.

Meksiko

Jatkoimme säännöllistä yhteydenpitoa Suomen Meksikon lähetystöön. Pyysimme heitä toimimaan erityisesti esille nostamiemme yksilöiden puolesta, välitimme ihmisoikeuspuolustajien yhteystietoja ja myös toimintapyyntöjä naisiin kohdistuvan väkivallan ehkäisemiseksi. Tapasimme myös Suomen Meksikon suurlähetystön ulkoasiainsihteerin hänen käydessään Helsingissä.

Meksikon naiset olivat erityisesti esillä eri naistenpäivän juhlissa: vetoomuksen allekirjoitti 2190 ihmistä.

Tapasimme Meksikon Suomen suurlähettilään ja keskustelimme naisiin kohdistuvan väkivallan vastaisesta kampanjasta ja sovimme, että pidämme jatkossakin yhteyttä.

Tampereen paikallisryhmä osallistui oaxacalaisen kansalaisaktivistin Rubén Valencia Nunezin vierailuun keräämällä nimiä vetoomukseen ja ottamalla valokuvia, joissa vaadittiin meksikolaisen Raúl Hernándezin vapauttamista.

Kiina

Ennen kevään EU-Kiina ihmisoikeusdialogia Amnestyn kannat toimitettiin ulkoministeriöön ja Suomen Pekingin lähetystöön. Maakohtaisen työn asiantuntija tapasi asiasta vastaavaa virkamiestä dialogin jälkeen ja keskusteli Amnestyn suosituksista ja dialogin annista.

Pyysimme huhtikuun lopulla tunnetuilta suomalaisilta mielipidevaikuttajilta tukea Kiinan kansankongressin puhemiehelle Wu Bangguolle osoitetulle avoimelle kirjeelle, jossa vedottiin vuoden 1989 Pekingin Taivaallisen rauhan aukion tapahtumien avoimen ja riippumattoman selvittämisen puolesta. Heidi Hautala ja Aki Kaurismäki allekirjoittivat vetoamuksen, johon keräsimme lisää nimiä verkossa. Kansanedustaja Jyrki Kasvi teki eduskunnan kyselytunnilla hallitukselle kysymyksen aiheesta.

Kirjoitimme pääministeri pääministerille Vanhaselle Kiinan varapääministeri Li Keqiangin vierailun alla.

Amnesty vaati käynnistämään riippumattomat ja perusteelliset tutkimukset heinäkuun Xinjiangin uiguuri-alueen levottomuuksista. Kirjoitimme aiheesta Suomen Pekingin lähetystöön ja ulkoministeriöön.

Muut maakoordinaatiot

Balkan-koordinaatio järjesti keväällä Balkan-aiheisen luentosarjan, joka keskittyi Kosovon tilanteeseen. Amnestyn laaja Kosovo-raportti toimitettiin eri ministeriöille, Kriisihallintakeskukseen, presidentti Ahtisaaren toimistoon ja Ulkopoliittiseen instituuttiin.

Länsisaharalainen ihmisoikeuspuolustaja Aminatou Haidar vieraili Suomessa toukokuussa Rauhanpuolustajien ja Amnestyn vieraana. Maatyön asiantuntija ja Maghreb-koordinaattori tapasivat yhdessä Haidarin kanssa ulkoministeriön ja eduskunnan ihmisoikeusryhmän edustajia sekä kansanedustajia. Lisäksi järjestimme elokuvailan Andorrassa ja Tampereella yhdessä Rauhanpuolustajien kanssa.

Toimitimme Suomen Tunisian lähetystöön ja ulkoministeriöön Amnestyn Tunisiaa käsittelevät raportit ja Amnestyn kannanoton ihmisoikeuspuolustajien aseman parantamiseksi Tunisiassa. Saamamme vastauksen mukaan Suomen Tunisian suurlähetystö on yhteydessä paikallisiin ihmisoikeuspuolustajiin ja seuraa mahdollisuuksien mukaan oikeudenkäyntejä, joihin on liittynyt epäilyksiä ihmisoikeusloukkauksista.

Osallistuimme kampanjaan Indonesian poliisiviranomaisten vastuuseen saattamisesta jakamalla vetoomuskortteja kesän tapahtumissa. Välitimme myös aiheita käsittelevän raportin Suomen Jakartan lähetystöön ja ulkoministeriöön.

EU:n ihmisoikeuspuolustajia koskevat suuntaviivat

Olemme toteuttaneet Amnestyn EU-toimiston kuukausittaiset toimintapyyntöjä ihmisoikeuspuolustajien puolesta

Suomen ulkoministeriö on kertonut päivittäneensä ohjeensa suuntaviivojen toimeenpanosta, mutta pyynnöistä huolimatta emme ole saaneet ohjeita nähtäväksemme. Maatyön asiantuntija tapasi asiaa vastaavan ulkoministeriön virkamiehen ja keskusteli toimeenpanosta. Lähetystöistä ei ole juuri annettu palautetta uudistettuun ohjeistukseen, mutta monet lähetystöt olivat ilmaisseet kiinnostuksensa painottaa toimeenpanossa erityisesti naispuolisten ihmisoikeuspuolustajien oikeuksia.

Huhtikuussa alkoi vuoden kestävä tehostettu EU-kampanja ihmisoikeuspuolustajien suojelua koskevien suuntaviivojen toimeenpanemiseksi Kiinassa. Tavoitteena on saada aikaan EU:n jäsenmaiden edustustojen yhteinen paikallinen toimeenpanosuunnitelma, johon osallistetaan paikallisia ihmisoikeuspuolustajia. Maatyön asiantuntija ja ihmisoikeustyön johtaja tapasivat suuntaviivoista ja Kiinasta vastaavat UM:n virkamiehet kesäkuussa. Ihmisoikeuspuolustajia koskevia pikavetoomuspyyntöjä toimitettiin säännöllisesti Suomen Pekingin lähetystöön ja ulkoministeriöön.

Maakohtaisen vaikuttamistyön kehittäminen

Suomen osastossa oli koko vuoden 2010 käynnissä kaksi maakohtaisen vaikuttamistyön kehittämisprosessia, joista ensimmäinen on erityisesti ryhmien toimintamuodoksi tarkoitetun yksilötyön käynnistäminen ja toinen on kohdemaiden arviointi.

Yksilötyö – individuals@risk

Yksilötyöstä tehtiin alkuvuodesta pilottihanke kuuden paikallisryhmän ja kahden maakoordinaation (Kiina ja Meksiko) kanssa. Sitä arvioitiin ja kehitettiin helmikuussa ja uudestaan vuosikokouksen yhteydessä. Työn käynnistäminen oli arvioitua hitaampaa, vaikka työmuoto otettiin ryhmissä innolla vastaan. Kevään aikana työ laajeni myös Venäjä-, Indonesia-, Israel/Palestiina- ja Maghreb-koordinaatioihin sekä viiteen paikallisryhmään lisää. Syksyllä lisää ryhmiä liittyi mukaan ohjelmaan.

Vuoden lopussa 16 paikallisryhmää teki I@R-työtä tai oli aloittamassa työtä.

Vuoden aikana on käynyt selväksi, ettei yksilötyötä voida pitää ainoastaan maakohtaisen työn osana, vaan se edellyttää kokonaisvaltaisempaa otetta. Tätä hanketta jatketaan tulevinä vuosina.

Kohdemaiden arviointi

Edellisuonna aloitettu arviointi maatyömme vaikuttavuudesta ja tarpeesta vähentää ja uudelleen kohdentaa maapainopisteitä jatkui koko vuoden. Loppuvuodesta päädyttiin kaventamaan varsinaisten erikoistumisalueiden määrää neljään (Venäjä, Kiina, Israel/Palestiinalaisalueet, Meksiko). Noin 10-15 maata seurataan lisäksi temaattisen kampanjoinnin, yksilötyön ja prioriteettiteemojen puitteissa. Uutta joustavampaa mallia kehitetään edelleen seuraavan kaksivuotiskauden aikana ja arvioidaan kauden päätteeksi.

3. VIESTINTÄ JA AKTIVISMI

3.1. MEDIAVIESTINTÄ

Vuonna 2009 Amnestyn medianäkyvyys oli korkealla tasolla aiempien vuosien tapaan. Vuoden 2008 Peking-kampanjan aikaisiin yli 200 Cision-osuman kuukausimääriin, ei tänä vuonna ylletty, mutta useimpina kuukausina osumia kertyi yli 100. Painotuksissa korostuu, että etenkin Venäjään ja ajankohtaisiin kansainvälisiin kriiseihin kytkeytyvät Amnesty-aiheet kiinnostavat mediaa. Myös Suomen osaston omat kampanjateemat saivat hyvin näkyvyyttä.

Kuukausi	Cision-osumia yht.	Painotus
Tammikuu	138	Gazan konflikti, Guantánamon vuosi-päivä
Helmikuu	74	Gazan konflikti

Maaliskuu	80	Naistenpäivä
Huhtikuu	148	EU:n turvapaikkapolitiikka, Karinna Moskalenkon vierailu
Toukokuu	117	Vuosiraportti, Iran/kuolemanrangaistukset
Kesäkuu	142	Tiananmen, Putinin Suomen-vierailu
Heinäkuu	174	Gaza-raportti, Natalia Estemirovan murha
Elokuu	158	Georgia-raportti, Zarema Sadulajevan murha, Aung San Suu Kyin kotiaresti
Syyskuu	90	Ruanda-oikeudenkäynti
Lokakuu	69	17.10. köyhyyden vastainen päivä ja Kuuluu kaikille -kampanja
Marraskuu	75	Useita aiheita, mm. Gaza/vesiraportti
Joulukuu	130	Irene Khanin vierailu, 10.12. ihmisoikeuksien päivä, Iran

Lähetimme vuoden aikana medialle 37 tiedotetta (tapahtumatiedotus ei ole mukana luvussa). Lisäksi lähetimme kuukausittaisen uutiskirjeen sen tilanneille noin 180 toimittajalle. Kuukausikirje poiki joka kerran yhteydenottoja, mikä osoittaa, että kirjettä luetaan toimituksissa ja käytäntöä kannattaa jatkaa. Merkittävä osa mediatyöstä tapahtui ottamalla suoraan yhteyttä aiheistamme kiinnostuneisiin toimittajiin ja toimituksiin.

Järjestimme kaksi tiedotustilaisuutta (EU:n turvapaikkapolitiikka/Nicolas Begerin vierailu huhtikuussa, Kohtalona köyhyys -julkistus/Irene Khanin vierailu joulukuussa). Vieraanamme Suomessa olivat venäläinen ihmisoikeusasianajaja Karinna Moskalenko huhtikuussa ja Guantánamon vankien puolesta toimivan Reprieve-järjestön Chris Chang toukokuussa. Molemmat vierailut herättivät paljon kiinnostusta toimittajien keskuudessa.

3.2. JÄSENViestintä

Amnesty-lehti ilmestyi suunnitellusti helmi-, huhti-, kesä-, syys- ja marraskuussa (5 numeroa). Numeroiden teemat olivat Guantánamo, matkailu ja ihmisoikeudet, Kuuluu kaikille/slummi-kampanja, Venäjän ihmisoikeusaktivistit ja Kuuluu kaikille/Kohtalona köyhyys. Vuoden viimeisen numeron oheen tuotettiin erillinen 8-sivuinen liite Kuuluu kaikille -kampanjasta.

Lehden toimituskunta työskenteli vuoden aikana erittäin aktiivisesti ja lehden tekoon osallistui kymmeniä ammattilaisia. Toimituskuntatyöskentely on osoittautunut motivoivaksi ja sitouttavaksi vapaaehtoistyön muodoksi.

3.3. PAIKALLISTOIMINTA JA KAMPANJATAPAHTUMAT

Paikallistoiminta

Alkuvuonna ryhmät jatkoivat syksyllä käynnistynyttä ihmisoikeuksien julistuksen 60-vuotissyntymäpäivää juhlistavaa Know Your Rights -kampanjaa. Know Your Rights -näyttely oli esillä muun muassa Joensuussa, Tampereella ja Järvenpäässä, ja Lahdessa järjestettiin Know Your Rights -klubi.

Paikallistoimintatapaamiseen (ent. ryhmäsihteeritapaaminen) kokoonnuttiin kaksi kertaa, helmikuussa ja lokakuussa Helsingissä. Keväällä päivän teemoina olivat paikallisryhmien toimintaan rekrytoiminen ja sitouttaminen sekä yhteistyö maakoordinaatioiden kanssa. Syksyn tapaamisessa käsiteltiin muun muassa syksyn kampanjateemoja, verkkosivujen hyödyntämistä paikallistoiminnassa sekä paikallisryhmien jäsenrekrytointia ja sitouttamista.

Paikallistoiminnan ja toimiston väliseen yhteydenpitoon perustettiin uutena työvälineenä kuukausittainen paikallistoiminnan uutiskirje. Uutiskirje sisältää ajankohtaista tietoa Amnestyn kampanjoinnista, tietoa tapahtumista ja koulutuksista sekä ohjeistuksia ja vinkkejä ryhmien toimintaan.

Kampanjakoordinaattori on järjestänyt säännöllisesti pääkaupunkiseudun ryhmille tapaamisen, ns. ”aktivistitreffit”. Uusien paikallisaktivistien rekrytoinnin tehostamiseksi järjestettiin toimiston tukemana tilaisuudet Vaasassa 19.9. (vieraina Frank Johansson ja Outi Haapanen) ja Jyväskylässä 30.9. (vieraana Outi Haapanen). Paikallisryhmät järjestivät syyskuussa uusien aktivistien iltoja myös itsenäisesti.

Vuoden 2009 lopussa toiminnassa oli yhteensä 28 paikallisryhmää. Ryhmät kokoontuivat noin kerran kuukaudessa. I@R -yksilötyö on käynnissä tai käynnistymässä 16 ryhmässä.

Kampanjатаpahtumat

Kesätapahtumat toteutettiin Kuuluu kaikille -kampanjan slummi-aiheella. Kampanjalla sekä osallistuttiin alueellisiin ja paikallisiin kesätapahtumiin että järjestettiin omia tapahtumia eri puolilla Suomea. Kampanjasessioita toteuttivat paikallisryhmät toimiston koordinoimana. Joissakin tapahtumissa (Helsingin katu-actionit, suuremmat festivaalit) myös järjestelyvastuu oli toimistolla. Kuuluu kaikille -kampanja näkyi syyskuun loppuun mennessä 15 paikkakunnalla 27 eri tapahtumassa.

Tampereen sosiaalifoorumissa toukokuussa Tampereen ryhmä järjesti yhdessä YK-yhdistyksen kanssa keskustelutilaisuuden köyhyydessä elävien äänen kuulumisesta päätöksenteossa ja Oulun mahdollisuuksien torilla keskusteltiin ilmastonmuutoksen ihmisoikeusvaikutuksista erityisesti köyhyydessä eläville. Helsingin Maailma kylässä -tapahtumassa järjestimme paneelikeskustelun otsikolla ”Enemmän oikeuksia – vähemmän köyhyyttä?”.

Köyhyyden vastaisena päivän lokakuussa järjestettiin tapahtumia seitsemällä paikkakunnalla. Tempausten koko ja muoto vaihtelivat paikkakunnasta riippuen vetoomustempauksista katutapahtumiin. Helsingissä keskustassa järjestettiin iso katutapahtuma sekä Kuuluu kaikille -klubi Kulttuuritehdas Korjaamolla. Klubilla esiintyivät Kauko Röyhkä, Paleface & dj Andor sekä Deep Insight. Tapahtumien teemana olivat asumisoikeudet slummeissa, erityisesti pakkohäädöt Afrikassa. Kampanjan sloganina oli kesäkampanjakiertueella lanseerattu ”Ihmisoikeudet asuvat täällä”.

Joulukuisen ihmisoikeuksien päivän tapahtumia toteutettiin 10 paikkakunnalla. Teemana Kuuluu kaikille / asumisoikeudet slummeissa, erityisesti pakkohäädöt Afrikassa. Paikkakunnalla järjestettiin

muun muassa Amnesty-klubeja ja kirjemarkkinoita. Helsingissä järjestetty katu-action oli osa Irene Khanin vierailupäivän ohjelmaa.

Valtakunnallisten kampanjapäivien lisäksi paikallisaktivistit järjestivät omia tapahtumiaan, kuten maateema- ja elokuvailtoja sekä kirjeenkirjoitusiltoja.

3.4. VERKKOVIESTINTÄ JA -AKTIVISMI

Amnesty.fi

Vuoden aikana siirryttiin verkkosivuilla uuteen julkaisujärjestelmään, joka käyttäjäpuolella näkyi merkittävinä parannuksena kalenterin hakutoimintoihin, kätevämpinä videotyökaluina sekä ennen kaikkea uutiskirje-, blogi- ja foorumiratkaisujen löytymisenä. Amnestyn lehti löytyy nykyisin myös verkosta pdf-muodossa. Paikallisryhmien blogeja on avattu ja näiden käytöstä tehty ohjeistus. Sivulla on julkaistu useita vetoomuspyyntöjä ja kesän tapahtumista on julkaistu Amnesty toimii -uutisia ja kuvia. Hyviä uutisia on julkaistu yli 20 kappaletta.

Verkkovetoomusten lähettämistä vetoomusten kohteisiin tehostettiin: vetoomusten ulkoasu uudistettiin nykyisen Amnesty-brändin mukaiseksi, ja työnjakoa verkkokoordinaattorin ja sisältötiimin välillä selkiytettiin. Internet-videon käytöstä tehtiin pilottiprojekti nauhoittamalla Irene Khanin ihmisoikeuspäivän tervehdys nettisivullemme. Videota käytettiin myös vuoden lopussa lähetetyssä tukijasähköpostissa. Videon alkuperäinen kohderyhmä – tapahtumia järjestäneet paikallisryhmät – pitivät videotervehdystä hyvänä tapana tukea paikallistoimintaa.

Sähköpostilistat ja Facebook-ryhmät

Käytössä on ollut kaksi sähköpostilistaa (paikallistoiminta ja pääkaupunkiseutu) ja kolme facebook-ryhmää (Suomen Amnesty, Protect Human Rights in Russia ja Joku raja!). Listoja on ylläpidetty ja facebookin kautta lähetetty tietoa tapahtumista. Lisäksi osastolla käytössä yleinen facebook-sivu, jossa on 695 fania. Näille on lähetetty uutisia, vetoomuksia ja tapahtumakutsuja. Kaksi Twitter-tiliä (Jokuraja ja Amnestyfinland) on avattu testausta varten.

Pikavetoomukset ja SMS

Pikavetoomuksia lähetettiin kerran viikossa reilut 1500 tilaajalle. Loppukesästä tehtiin pikavetoomuskirjoittajille kysely, jonka tarkoituksena on parantaa heille tarjoamaamme palvelua. Koska tarkoituksena on käynnistää ensi vuonna SMS-vetoomuspalvelu, olemme kartoittaneet saatavilla olevia palveluja ja hintoja sekä tutustuneet Tanskan ja Norjan SMS-vetoomusjärjestelmään.

3.5. VISUAALINEN VIESTINTÄ

Visuaalisen viestinnän tarkoituksena on luoda osallistavia, uusia aktivismin keinoja ja vahvistaa järjestön imagoa visuaalisen viestinnän ja muotoilun keinoin.

Amnestyn visuaalinen viestintä tehdään pitkälti yhdessä vapaaehtoisten ammattilaisten kanssa. Amnesty-lehden toimituskunnassa säännöllisesti avustavia valokuvaajia ja kuvittajia on kymmenkunta, ja avustajaverkostossa on viitisenkymmentä visualistia.

Ihmisoikeusjulistuksen artikkelit kuvina eli Know your rights -näyttelyt ovat olleet esillä seuraavasti: Helmikuussa 2009 näyttely oli esillä Trondheimin Plussminus-galleriassa, maaliskuussa Hyvinkään Promenadi-galleriassa, jossa oli samanaikaisesti esillä myös Sananvapaus-julistennäyttely (vuodelta 2003). Toukokuussa näyttely oli esillä Taideteollisen korkeakoulun Masters of Arts -näyttelyssä. Lahden historiallisessa museossa Know your rights -näyttely oli esillä 29.5.–18.10.

Paikallisryhmien kokoamia Know your rights -näyttelyitä on ollut muun muassa Joensuussa, Tampereen linja-autoasemalla ja Turun pääkirjastossa. Näyttely on ollut myös Tshekin ja Chilen osastoissa.

Kuuluu kaikille/ ihmisoikeudet asuvat täällä: 17.10. Köyhyyden vastaisen päivän katumaalauksetapah-tumassa neljä graffitimaalaria maalasivat slummin ohikulkijoiden silmien edessä. Action suunniteltiin yhdessä graffititaiteilija Laura Lehtisen kanssa.

3.6. JÄSENKOULUTUS JA IHMISOIKEUSKASVATUS

Jäsenkoulutuksen ja ihmisoikeuskasvatuksen toteutumista haittasi koulutuskoordinaattorin vanhem-painvapaa kesästä eteenpäin. Taloudellisen tilanteen takia hänen tilalleen ei palkattu sijaista. Toi-mistosiihteri otti kuitenkin hoitaakseen kouluvierailijaverkoston, ja kampanjoihin liittyvät koulutuk-set ovat olleet kampanjakoordinaattorin vastuulla.

Alkuvuodesta Amnestyllä ja Ihmisoikeusliitolla oli yhteinen messuosasto Educa-messuilla. Osastolla kävi paljon väkeä ja siellä markkinoitiin muun muassa Amnestyn kouluvierailijoita.

Vuoden aikana on järjestetty kaksi kouluvierailijakoulutusta. Kouluvierailuja on useita kymmeniä ja ne ovat tavoittaneet reilusti yli tuhat oppilasta. Syyskuussa perustettu verkkoyhteisö edesauttaa eri-puolilla Suomea olevien kouluvierailijoiden verkostoitumisen entistä paremmin.

Myös Tervetuloa Amnestyyn -tilaisuuksia on järjestetty monella paikkakunnalla.

Amnesty on mukana Ihmisoikeusliiton koordinoimassa ihmisoikeuskasvatusmateriaalia ja ideoita kokoavassa www.ihmisoikeudet.net -hankkeessa ja tukee sitä taloudellisesti.

4. VARAINHANKINTA JA TUKIJAPYSYVYYS

4.1. F2F KATUREKRYTOINTI JA TELEMARKKINOINTI

Vuoden 2009 F2F-katurekrytointihanke, jolla haettiin uusia suoraveloitustukijoita, oli huomattavasti aikaisempia vuosia kunnianhimoisempi, ja tulomme tästä olivat suuremmat kuin koskaan aiemmin. Saavutimme kuitenkin tavoitteestamme vain 90,65 %. Valitettavasti puuttuva summa oli huomatta-va eli yli 220 000 euroa.

Meillä oli koko vuoden vaikea saada riittävästi työntekijöitä ja vaikka uusrekrytointi oli hyvää, niin aikaisemmin suoraveloitussopimukseen sitoutuneista, huomattavasti odotettua suurempi määrä irti-sanoi sitoutumisensa. Kuukausilahjoittajien rinnalle kaavailtu suoraveloitukseen perustuvien vuosi-jäsenten rekrytointi ei onnistunut lainkaan, lyhyen kokeilun jälkeen ohjelma lopetettiin kannattamat-tomana ja resurssit siirrettiin kuukausilahjoittajien rekrytointiin. Vajauksesta suhteessa budjettiin reilu puolet on vuosijäsenohjelmasta.

Telemarkkinoinnin tulos oli hyvä, mutta sillä ei voitu paikata lopettaneista ja muista ohjelmista tulleita vajeita.

4.2. JÄSENMAKSUT JA LAHJOITUKSET

Jäsenmaksukirjeitä on lähetetty suunnitelman mukaan vuoden alussa tammikuussa, ja muistutus silloin maksamatta jättäneille maaliskuussa. Myöhemmin syksyllä vielä maksamatta jättäneitä ja myös aikaisempina vuosina jäsenenä olleille lähetettiin vielä uudet muistutuskirjeet ja kehotukset uudelleenliittymisestä.

Vuoden lopussa käynnistimme vuosijäsen-kampanjan, jota jatketaan vuoden 2010 aikana: kampanjassa voi liittyä uudeksi jäseneksi tekstiviestillä 20 euron hinnalla.

Lahjoituskirjeitä on lähetetty neljä kertaa. Lisäksi varainhankintatiimi oli yhteydessä suurimpiin lahjoittajiin, sekä kirjeitse että puhelimitse. Varainhankijat olivat vuoden lopulla yhteydessä useisiin suurlahjoittajiin, joille myös lähetettiin joulun alla Irene Khanin nimikirjoituksella varustettu *Kohtalona köyhyys?* -kirja.

Kokonaisuudessaan vuoden aikana tulleet lahjoitukset (muut kuin suoraveloitukseen perustuvat) ovat noin 25 000 alle budjetoidun.

4.3. JÄSENPIYSYVYYS

Sähköpostitse lähetettyjä e-kirjeitä on mennyt parin kuukauden välein kaikille jäsenille, joiden sähköpostiosoite meillä on. Kirjeissä on kerrottu Amnestyn meneillään olevista kampanjoista, myyntituotteista ja muista ajankohtaisista asioista. Vuoden lopussa kirjeessä oli kansainvälisen pääsihteerin Irene Khanin videotervehdys ja laajempi katsaus kuluneen vuoden 2009 työstä.

4.4. TUOTEMYynti

Tuotemyyntiä ei alkuvuodesta resurssipulan takia pystytty tekemään suunnitellulla tavalla. Vaikka loppuvuoden tuotteet (muun muassa Stop Murders -huppari, vuoden 2010 kalenteri ja Costo-hattu) myivät hyvin, jäimme kokonaismyynnissä 58 000 tavoitteestamme.

Perinteiset kynttilätalkoot järjestettiin tänäkin vuonna EMY ry:n kanssa yhteistyössä, ja kynttilöitä myytiin erityisesti Tuomaan Markkinoilla Helsingissä joulun alla.

4.5. SÄÄTIÖKARTOITUS

Syksyllä varainhankintatiimi teki kattavan kartoituksen säätiöistä ja jatkossa tulemme panostamaan tähän enemmän.

5. TALOUSHALLINTO JA TOIMISTON INFRASTRUKTUURI

Osaston tiukka taloudellinen tilanne on työllistänyt toimistoa jatkuvan tulo- ja menoseurannan muodossa ja pariin otteeseen tehdyillä budjettileikkauksilla. Kesällä toimistopäällikkö ja varainhankintapäällikkö tekivät talouskriisisuunnitelman. Toimintakauden aikana leikattiin tuntuvasti osaston kuluja joka sektorilta. Vuoden aikana on myös päivitetty seurannan, raportoinnin ja pidemmän aikavälin taloussuunnittelun rutiineja, jotta jatkossa pystytään seuraamaan talouskehitystä paremmin.

Muuten taloushallinto on toiminut suunnitelmien mukaan. Vuoden 2008 tilinpäätös valmistui aika-aulussa kuten myös kaikki Lontooseen lähetettävät raportointi- ja suunnittelulomakkeet. Verohuojennusta on haettu vuosille 2010–2015.

Taloushallinnossa jatkettiin toimintojen kilpailuttamista. Osasto siirtyi Nordea Järjestöpankin asiakkaaksi pääasiallisesti kustannussyistä. Yhteistyö Nordean kanssa on osoittautunut hyväksi. Vuoden 2009 lopulla kilpailutettiin tilitoimistot. Osasto siirtyy vuoden vaihteessa Nettomaster Oy:n asiakkaaksi. Samalla osasto siirtyy sähköiseen laskutukseen ja Netvisorin laajempaan käyttöön.

Taloushallinnossa tehtiin vuoden 2009 aikana SEPA-suunnitelma, jota täydennetään kansallisten suoraveloitusten jatkon varmistuessa. Tämän hetkisten tietojen perusteella siirtymäaikaa on vuoden 2013 loppuun asti.

Henkilöstöhallinto toimi henkilöstöasiantuntijan jäätyä perhevapaalle ensin vuokratyövoiman ja sittemmin toimistopäällikön toimesta suunnitelmien mukaisesti. Lokakuusta lähtien henkilöstöhallinto siirtyi takaisin henkilöstöasiantuntijalle. Koulutusvaroja leikattiin vuoden aikana tuntuvasti.

Osaston asiakaspalvelu on toiminut moitteettomasti. Vapaaehtoisrinkiin kuului toimintavuoden aikana yhteensä 64 henkilöä ja käyntejä oli yhteensä 227. Toimistovapaaehtoisten panos on auttanut varainhankintatiimiä kiireisenä katukeräyskautena lähinnä F2F-pakettien teolla ja jäsenrekisterin ylläpidolla, syksyn tullen vapaaehtoiset ovat auttaneet myös vaikuttamistiimiä. Vapaaehtoistyönä tehtiin myös vapaaehtoissopimuksen käännöstyö ja näin se löytyy nyt myös englanniksi.

Toimiston IT-ympäristöä ja prosesseja on toimintakauden aikana tarkistettu, varmistettu ja järjestytetty. Myös sopimukset palveluntarjoajien kanssa on tarkistettu. Jäsenrekisterin, sähköpostien, palvelinlaitteiden sekä toimiston verkkolevyn tiedostojen varmuuskopiointijärjestelmä on automatisoitu ja varmennettu nauhatalentimella. Palvelinlaitteiden päivittäistason toimintaa on varmistettu. Työasemia on perushuollettu laitekannan toimintavarmuuden takaamiseksi. Tietoturvaa on parannettu. Tuotantoympäristö ja tehdyt muutokset on dokumentoitu jatkuvuuden varmistamiseksi.

Vuoden 2009 aikana on kehitetty toimiston esteettömyyttä ja viihtyisyyttä. Siivouspalvelu kilpailutettiin, ja toimistoa siivoaa nykyisin kerran viikossa Sopulin siivous.

6. ORGANISAATIO JA RESURSSIT

6.1. VUOSIKOKOUS JA JOHTOKUNTA

Osaston vuosikokous järjestettiin Tampereella 27.–29.3. Vuosikokouksessa johtokunnan uudeksi taloudenhoitajaksi valittiin Tuomas Laine ja uudeksi johtokunnan jäseneksi Päivi Sinkkonen. Puheenjohtajana koko vuoden on toiminut Jussi Förbom. Muut johtokunnan jäsenet ovat olleet Maija

Jäppinen ja Ninni Sandelius (varapuheenjohtajat), Mikko Häkkinen, Heikki Kerkkänen ja Markus Terho.

Ennen vuosikokousta johtokunta kokoontui kolme kertaa. Vuosikokouksessa valittu uusi johtokunta kokoontui vuoden aikana seitsemän kertaa, joista yksi oli yhteinen strategiasuunnittelu tiimikoordinaation kanssa. Lisäksi johtokunta on kokoontunut pari kertaa epäviralliseen kokoukseen.

6.2. TOIMISTO

Osaston vaikean taloudellisen tilanteen takia toimistossa käytiin syksyllä YT-neuvottelut henkilökunnan kanssa. Neuvotteluiden tuloksena palkkoja laskettiin, mutta irtisanomisilta vältyttiin siten, että erilaisilla vanhempainvapailta oleville ei palkattu sijaisia. Vuotta leimasi jo keväällä ja kesällä useat henkilövaihdokset ja monet sairaslomat.

Vuoden aikana toimiston tiimijako muutettiin kahdesti. Ensin vanha viestintä- ja aktivismitiimi lakkautettiin ja tiimistä tiedottaja ja kouluttaja siirtyivät uuteen vaikuttamistiimiin, ja kampanjakoordinaattorit sekä graafikko siirtyivät uuteen aktivismi- ja varainhankintatiimiin. Syksyllä aktivismitiimi irrotettiin varainhankinnasta ja yhdistettiin sekin vaikuttamistiimiin.

Toiminnanjohtajana toimi Frank Johansson, vaikuttamistiimin päällikkönä toimi Taina Järvinen (marraskuuhun saakka), viestintä- ja aktivismitiimiä johti Noora Jokinen (kesäkuuhun saakka), varainhankintatiimiä johti Ritka Heino ja talous- ja hallintotiimiä Katri Rautio. Nämä kaikki yhdessä muodostivat toimiston tiimikoordinaation.

Muut työntekijät olivat Meri Mäkihannu/Aino Pennanen/Anu Tuukkanen, Outi Lepola, Pia Puu Oksanen, Susanna Mehtonen, Anu-Elina Jaskari, Anu Merenlahti, Dan Koivulaakso/Miika Saukkonen, Outi Haapanen ja Maarit Pihkala, Else Hukkanen, Adam Kral, Ruut Karhunen/Nina Blomqvist, Liisa Ronkainen/Leena Hernesniemi, Maarit Raja-aho, Mia Mikkola, Jukka Vallisto ja Anna Nurmi.

Näiden lisäksi toimistossa oli useita harjoittelijoita, ja toimistolla päivittäin työskentelevien henkilöiden lisäksi toimiston henkilökuntaan kuuluivat osa-aikaiset teletimin työntekijät ja keväästä syksyyn F2F-työntekijät, joita viime vuonna oli noin 100.

Tiimikoordinaatio on pitänyt kaksi päivän kestävästä suunnittelupäivästä – samoin koko toimisto. Koko toimiston virkistyspäivänä huhtikuussa kävimme sirkuskoulussa ja joulukuussa opimme itsepuolustusta ja leivoimme pipareita.

6.3. LUOTTAMUSHENKILÖT

Osaston edustajana valtioneuvoston asettamassa ihmisoikeusasiain neuvottelukunnassa oli Thomas Hackman. Susanna Mehtonen on osallistunut ulkoministeriön humanitaarisen oikeuden työryhmään. Pakolaisneuvonnan hallituksessa Amnestyä edusti Outi Lepola ja Kansalaisjärjestöjen ihmisoikeusäätiön hallituksessa Maija Jäppinen. Ritka Heino on toiminut Vastuullinen lahjoittaminen ry:n varapuheenjohtajana.

7. YHDEYDET KANSAINVÄLISEEN LIIKKEESEEN

7.1. KANSAINVÄLISET KOKOUKSET

Elokuussa Turkin Antalyassa järjestetty Amnestyn kansainvälinen edustajainkokous ICM oli vuoden päätapahtuma. Kokouksessa hyväksyttiin järjestön uusi strateginen suunnitelma ISP, jota oli valmisteltu monta vuotta. Suomen osastoa kokouksessa edusti puheenjohtaja Jussi Förbom, varapuheenjohtaja Maija Jäppinen, toiminnanjohtaja Frank Johansson sekä varainhankintapäällikkö Ritka Heino.

ICM:ää edelsi lukuisia suunnittelukokouksia. Vuoden alussa puheenjohtaja osallistui Pohjoismaiden osastojen ISP-kokoukseen Kööpenhaminassa, Eurooppalaisten puheenjohtajien ISP-kokoukseen Pariisissa sekä kansainväliseen osaston johtajien kokoukseen Marrakechissa. Kesällä puheenjohtaja osallistui Pohjoismaiden osastojen ICM-kokoukseen Islannissa ja EU-yhdistyksen vuosikokoukseen Ittressa, Belgiassa.

Kansainvälinen talouskokous IFM 2009 pidettiin toukokuun puolessa välissä Lontoossa. Kokoukseen osallistuivat johtokunnan taloudenhoitaja Tuomas Laine ja toimistopäällikkö Katri Rautio

Toiminnanjohtaja osallistui maaliskuussa osaston johtajien kokoukseen Marrakechissa ja kesäkuussa Pohjoismaiden osastojen ICM-kokoukseen Reykjavikissa sekä EU-yhdistyksen vuosikokoukseen Belgiassa. Hän kävi myös kahdesti Budapestissa kouluttamassa Unkarin osaston johtajaa ja osallistui marraskuussa osaston johtajien kokoukseen Kööpenhaminassa.

Viestintäpäällikkö Noora Jokinen vieraili kansainvälisessä sihteeristössä ja Britannian osastossa helmikuussa. Tiedottaja Anu-Elina Jaskari vieraili Ruotsin osaston vuosikokouksessa toukokuussa. Asiantuntija Outi Lepola ja kampanjakoordinaattori Outi Haapanen osallistuivat kesäkuussa EU-osastojen Demand Dignity -kampanjan eurooppalaiseen kokoukseen Berliinissä. Syyskuussa ihmisoikeustyön johtaja Taina Järvinen osallistui EU-lobbareiden kokoukseen Varsovassa. Lokakuussa Ritka Heino ja Outi Haapanen osallistuivat kansainväliseen varainhankintakokoukseen Hollannissa. Marraskuussa Anu Merenlahti ja Outi Haapanen osallistuivat Tanskan osaston järjestämään seminaariin köyhyydestä, ihmisoikeuksista ja ilmastonmuutoksesta Kööpenhaminassa. Else Hukkanen ja Ritka Heino osallistuivat varainhankkijoiden skillshare-kokoukseen Lissabonissa marraskuussa.

Amnestyn pohjoismaiseen nuorisotapaamiseen Osllossa elokuussa osallistui Suomesta yhdeksän hengen delegaatio: 8 nuorta aktivistia ja kampanjakoordinaattori.

7.2. VIERAILUT SUOMEEN

Pohjoismaiden osastojen nuorisokoordinaattorit kokoontuivat yhteistyön suunnittelukokoukseen Osloon tammikuussa. Suomesta kokoukseen osallistui Outi Haapanen.

Suomen osaston vuosikokouksessa kansainvälisinä vieraina olivat pääsihteerin erityisneuvonantaja David Petrsek ja kansainvälisen johtokunnan jäsen Christine Pamp.

Toukokuussa Amnestyn Norjan, Ruotsin ja Suomen osastojen SVAW-asiantuntijat kokoontuivat Helsinkiin kaksipäiväiseen kokoukseen, joista toisena päivän aiheena oli sukupuolinäkökulman toteutuminen Demand Dignity -kampanjassa.

Joulukuussa Amnestyn pääsihteeri Irene Khan ja hänen toimistonsa johtaja Judit Arenas kävivät Helsingissä esittelemässä Irene Khanin suomeksi ilmestynyttä kirjaa.

7.3. KANSAINVÄLISET TEHTÄVÄT

Alkuvuodesta sovittiin, että varainhankintapäällikön työajasta siirretään 50% kansainvälisen liikkeen projektiin. Kyseessä oli Demand Dignity Campaign International Management -tiimin jäsenyys, jossa hänen vastualueenaan oli varainhankinta, markkinointi ja resursointi. Tässä ominaisuudessa Ritka Heino osallistui vuoden aikana lukuisiin kokouksiin ja koulutuksiin eri puolilla maailmaa.

Amnestyn Suomen osaston naisten oikeuksien asiantuntija valittiin joulukuussa Amnestyn *Diversity and Gender Mainstreaming Group* -työryhmään Suomen, Ruotsin ja Tanskan edustajana. Työryhmä on jo aloittanut työnsä. Tavoitteena on nivoa sukupuoli- ja moninaisuusnäkökulma osaksi kaikkea Amnestyn ihmisoikeustyötä ja kampanjointia.